

ละครดึกดำบรรพ์ : กรณีศึกษารูปแบบการแสดง

เรื่อง “สองกรรวิก”ของวังเพ็ชรบูรณ์

LAKORN DUKDUMBAN : CASE-STUDY PERFORMING STYLE

“SONGKORNWORAWIG” OF PHETCHABUN PALACE

หอสมุดกลาง สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

Barcode.....

เลขเรียกหนังสือ.....

นาย เกิดศิริ นกน้อย

น.ส. หนึ่งฤทัย ตันตสิรินทร์ หนังสืออ้างอิง ใช้เฉพาะในห้องสมุดเท่านั้น

น.ส. สว่างวรรณ อาทิตย์

น.ส. สุวิมล สมบูรณ์สุนทร

นาย พชรนันท์ พันธวงศ์

น.ส. ณัฐพร เอี่ยมโคม

น.ส. ปรีศนา จันทะมาลา

น.ส. วลัยพร นันทนพิบูล

น.ส. ปณิดา โสเฒ่า

น.ส. อรุมา ถ้ำลอง

ศิลปนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (ต่อเนื่อง)

ศึกษานาฏศิลป์ไทยศึกษา ภาควิชานาฏศิลป์ไทยศึกษา

คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

ปีการศึกษา 2543

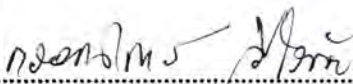
คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ อนุมัติให้นับศิลปนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (ต่อเนื่อง)

นิพนธ์ เคชะชาติ วท.บ., M.A.

คณบดีคณะศิลปศึกษา

คณะกรรมการสอบศิลปนิพนธ์

กรรณิการ์ วีโรทัย กศ.บ.

ประธานกรรมการ

ชนัย วรรณะสี กศ.ม.

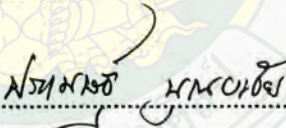
กรรมการ

นิตวรณ์ วรรณะสี ศษ.บ., กศ.ม.

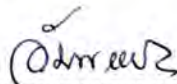
กรรมการ

ผู้ควบคุมศิลปนิพนธ์

ประเมษฐ์ บุญยะชัย กศ.บ ศศ.ม.

กรรมการ

อัมพร ไสวัตร ศษ.บ.

กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คณะผู้ศึกษามีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึง ละครดึกดำบรรพ์ กรณีของรูปแบบการแสดง เรื่อง สองกรรวิก ของวังเพ็ชรบูรณ์

การดำเนินการศึกษา ในครั้งนี้คณะผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาค้นคว้าและรวบรวม ข้อมูล จากเอกสารทางวิชาการจากแหล่งข้อมูลต่างๆ และผู้รู้เกี่ยวกับละครดึกดำบรรพ์ เรื่อง สองกรรวิก รวมทั้งศึกษาและรวบรวมข้อมูล (ภาคสนาม) จากการสัมภาษณ์ คณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ ศิลปินอาวุโส และผู้เกี่ยวข้อง จากนั้นจึงได้นำมาวิเคราะห์ ละครดึกดำบรรพ์ ในแง่ของรูปแบบการแสดง ละครดึกดำบรรพ์ เรื่อง สองกรรวิก ของวังเพ็ชรบูรณ์

ละครดึกดำบรรพ์เป็นละครชนิดแรกของไทยที่ได้รับอิทธิพลจากศิลปการละครตะวันตก เหตุที่เกิดละครดึกดำบรรพ์ เนื่องจากเจ้าพระยาเทเวศร์วงศ์วิวัฒน์ (ม.ร.ว. หลาน ภูษกร) ได้โดยเสด็จพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวประพาสทวีปยุโรปและได้มีโอกาสชมการแสดงของชาวตะวันตกชนิดหนึ่งที่เรียกว่า “โอเปรา” ทรงเกิดความชื่นชอบและพอใจเป็นอย่างยิ่ง เมื่อกลับเมืองไทย จึงเล่าความถวาย สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ทรงทราบและได้ร่วมกันปรับปรุงการแสดงละครของไทยให้มีลักษณะคล้ายคลึงกับละครโอเปราของฝรั่งและได้ตั้งชื่อโรงละครของท่านว่า “โรงละครดึกดำบรรพ์” ลักษณะเด่นของละครดึกดำบรรพ์ก็คือ ดำเนินบทละครตามแบบละครในและจะมีการดัดบทเพื่อให้มีความกระชับขึ้น ผู้แสดงต้องร้องเองรำเอง ถ้ามีบทเจรจาจะเจรจาเป็นทำนอง ละครดึกดำบรรพ์เป็นที่นิยมในช่วง พ.ศ. 2411 – 2434 ในระยะเวลาต่อมาเนื่องจากสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ทรงมีราชการเพิ่มมากขึ้น และเจ้าพระยาเทเวศร์วงศ์วิวัฒน์ (ม.ร.ว. หลาน ภูษกร) ได้มีอาการล้มป่วยลง กิจการละครดึกดำบรรพ์จึงล้มเลิกไปโดยปริยาย

ต่อมาในสมัยของ สมเด็จพระเจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์เกล้า ได้ทรงจัดแสดงละครดึกดำบรรพ์เรื่อง อีเหนา ขึ้น โดยทรงขอเชิญผู้แสดงมาจากวังสวนกุหลาบ (ในสมัยนั้นละครวังสวนกุหลาบเป็นที่นิยมเป็นอย่างมาก) มาทำการฝึกซ้อมการแสดง ด้วยความสนพระทัย พระองค์จึงตั้งคณะละครของท่านขึ้น ณ วังเพ็ชรบูรณ์ ซึ่งส่วนใหญ่แล้วตัวละครจะมาจากคณะละครวังสวนกุหลาบแทบทั้งสิ้น พระองค์ทรงพระนิพนธ์บทละครขึ้นมา 3 เรื่อง ด้วยกันคือ พระยศกต จันทกนิรี และสองกรรวิก ในเรื่อง สองกรรวิกนี้ ได้มาจากบทละครเบิกโรงของกรมพระราชวังบวรมหาดิศัยพลเสพ สมเด็จพระเจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์เกล้า ทรงได้นำเรื่อง สองกรรวิก นี้มาดัดแปลงเป็นบทละครดึกดำบรรพ์เพื่อให้คณะละครของท่านได้เล่น และในระยะต่อมา บทละครดึกดำบรรพ์เรื่อง สองกรรวิก ไม่ค่อยมีผู้นำมาแสดงในรูปแบบของละครดึกดำบรรพ์กันแล้ว แต่นำมาแสดงเป็นแบบโขน

ที่นิยมนำแสดงกันเรียกว่า “โจนหน้าไฟ” มิได้เรียกว่า “สองกรรวิก” เปลี่ยนไปเรียกชื่อว่า “นางดาว” ตามท้องเรื่อง “พระอินทร์เนรมิตรดวงดาวให้เป็นนางฟ้า เพื่อไปทำลายพิธีของสองยักษ์ พี่น้องคือ สองกรรวิก เมื่อยักษ์สองพี่น้องเห็นนางดาวแล้วจึงเกิดความชื่นชอบในเรื่องจึงเกิดการแย่งชิงกันขึ้น” สำหรับเรื่องราวและการดำเนินเรื่องจะเป็นไปตามบทละครดึกดำบรรพ์ เรื่อง สองกรรวิก ของสมเด็จพระเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์

กิตติกรรมประกาศ

ศิลปนิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้ ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจากบุคคลหลายท่าน คณะผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ประเมษฐ์ บุญยะชัย อาจารย์อัมพร โสวัตร ที่ได้กรุณาเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา และควบคุมศิลปนิพนธ์ ซึ่งกรุณาสละเวลาอันมีค่าให้ความรู้ทางด้านวิชาการ ข้อคิดเห็นต่างๆ ในการจัดทำโดยตลอด และยังสละเวลาในการซ้อมการแสดงสาธิตในครั้งนี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ดิวรรณ กัลยาณมิตร ที่กรุณาให้ความรู้ทางด้านทำรำ อาจารย์วิรัช ก่อสันติมุขัง ซึ่งให้ความร่วมมืออนุเคราะห์ข้อมูลด้านเอกสาร หนังสือเกี่ยวกับบทละครซึ่งหาได้ยาก อาจารย์สุจิตต์ ชูวงษ์ อาจารย์ลายอง โสวัตร ผู้ให้คำแนะนำและช่วยฝึกซ้อมดนตรีในการแสดงประกอบศิลปนิพนธ์นี้ด้วย

อนึ่ง ในการทำศิลปนิพนธ์ครั้งนี้ ได้รับความสะดวกและความร่วมมือเป็นอย่างดีจาก ผู้เชี่ยวชาญ คณะอาจารย์ของวิทยาลัยนาฏศิลป์ และสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ และหลายท่านที่มีได้ออกนาม จึงขอกราบขอบพระคุณในน้ำใจไมตรีครั้งนี้ด้วย แม้งานศิลปนิพนธ์จะหาข้อมูลได้ยากยิ่ง มีอุปสรรคบ้างบางประการ แม้นหากงานศิลปนิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา คณะผู้ศึกษาขออุทิศความดีให้แก่พระคุณของครูบาอาจารย์ บิดา มารดา และทุกๆ ท่านที่เป็นกำลังใจในความสำเร็จของงานชิ้นนี้

ท้ายที่สุดนี้คณะผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ซึ่งสนับสนุนในด้านการเงินและให้กำลังใจแก่ผู้จัดทำเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

คณะผู้ทำการศึกษา

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค.
กิตติกรรมประกาศ.....	ง.
สารบัญ.....	จ.
สารบัญภาพ.....	ฉ.

บทที่

1 บทนำ.....	1
- ความเป็นมาและความสำคัญของเรื่องที่ต้องการศึกษา.....	1
- วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	2
- ขอบเขตของการศึกษา.....	2
- วิธีการดำเนินการศึกษา.....	3
- ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	4
- ประวัติความเป็นมาของละครดึกดำบรรพ์.....	4
- ความแตกต่างของละครโอเปร่าและละครดึกดำบรรพ์.....	6
- ลักษณะวิธีการแสดง.....	9
- วงดนตรีที่ประกอบการแสดง.....	10
3 บุคคลสำคัญผู้สร้างสรรค์ละครดึกดำบรรพ์ “ในวังเพชรบูรณ์”	14
- กำเนิดละครดึกดำบรรพ์ในวังเพชรบูรณ์.....	14
- บุคคลสำคัญผู้สร้างสรรค์ละครดึกดำบรรพ์ “ในวังเพชรบูรณ์”.....	15
- ผู้ที่เข้ามาประสานแนวพระดำริในการสร้างละครดึกดำบรรพ์.....	40
- รูปแบบการแสดงละครดึกดำบรรพ์ในวังเพชรบูรณ์.....	41
4 ละครดึกดำบรรพ์ เรื่อง สองกรรวิก.....	42
- บทละครดึกดำบรรพ์ เรื่อง สองกรรวิก.....	42
- วิเคราะห์บทละคร.....	64

หน้า

- วิเคราะห์บทบาทของตัวละคร ในละครดึกดำบรรพ์ เรื่อง สองกรรวิก.....66
- เครื่องแต่งกายของตัวละครในละครดึกดำบรรพ์เรื่อง “สองกรรวิก”.....70

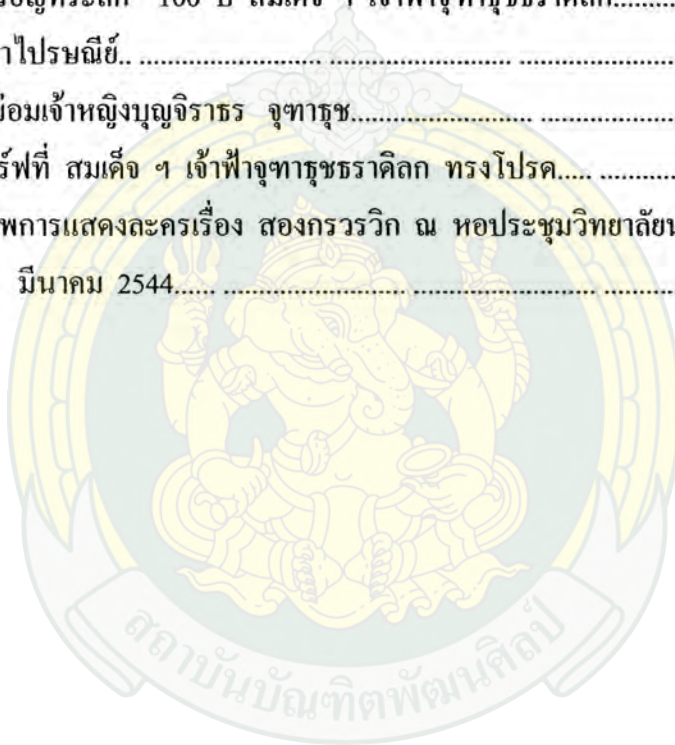
5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	78
บรรณานุกรม.....	80
ภาคผนวก.....	83
ภาคผนวก ก วังเพ็ชรบูรณ์.....	84
ภาคผนวก ข ประมวลภาพ.....	94
ประวัติผู้เขียน.....	105

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1	เครื่องดนตรีวงปี่พาทย์ดึกดำบรรพ์.....12
2	ลักษณะการจัดวงปี่พาทย์ดึกดำบรรพ์.....13
3	สมเด็จพระเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลลิกา กรมขุนเพ็ชรบูรณ์อินทราชัย.....16
4	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ ทรงฉายร่วมกับพระราชโอรส.....17
5	สมเด็จพระเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลลิกา ฉายขณะทรงพระเยาว์.....18
6	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ฉายร่วมกับพระราชโอรส.....20
7	สมเด็จพระเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลลิกา ทรงฉลองพระองค์ระหว่างเสด็จ ทรงไปฟังสวดในการพระราชพิธีโสกันต์.....21
8	ฉายระหว่างพระราชพิธีโสกันต์เมื่อ พ.ศ.2448 ในภาพทรงเครื่องอย่าง ขัตติยราชกุมาร.....22
9	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนิน ไปส่งเสด็จพระราชโอรสสามพระองค์ เสด็จพระราชดำเนิน ไปทรงศึกษา ณ ประเทศอังกฤษ.....24
10	ฉายขณะประทับอยู่ ณ ประเทศอังกฤษ.....26
11	พระโอรสในสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ.....27
12	สมเด็จพระเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลลิกา ขณะทรงฮาร์ฟ.....34
13	สมเด็จพระเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลลิกา ในบางอริยบทขณะทรงไวโอลิน.....35
14	สมเด็จพระเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลลิกา ทรงสีไวโอลิน.....36
15	เครื่องแต่งกาย สองกร (ด้านหน้า)70
16	เครื่องแต่งกาย สองกร (ด้านหลัง).....71
17	เครื่องแต่งกาย วรวิค (ด้านหน้า)72
18	เครื่องแต่งกาย วรวิค (ด้านหลัง)73
19	เครื่องแต่งกาย พระอินทร์ (ด้านหน้า)74
20	เครื่องแต่งกาย พระอินทร์ (ด้านหลัง)75
21	เครื่องแต่งกาย นางนิมิตร (ด้านหน้า)76
22	เครื่องแต่งกาย นางนิมิตร (ด้านหลัง)77
23	ที่ตั้งอาณานิเวศวังเพ็ชรบูรณ์.....85

24	แผนผังภายในวังเพชรบูรณ์.....	87
25	คณะละครวังสวนกุหลาบ ถ่ายหน้าเรือนกษัตริย์ วังเพชรบูรณ์.....	91
26	ตำหนักประดอม.....	92
27	ตำหนักแพ เคยเป็นที่ประทับของสมเด็จพระเจ้าฟ้าจุฑาธุชธราดิลก.....	92
28	ทัศนียภาพตำหนักน้ำ.....	93
29	อาณาบริเวณพื้นที่ตั้งวังเพชรบูรณ์ปัจจุบัน.....	93
30	สมเด็จพระเจ้าฟ้าจุฑาธุชธราดิลก ทรงฉลองพระองค์นายร้อยตรี.....	94
31	ภาพเขียนที่ระลึก 100 ปี สมเด็จพระเจ้าฟ้าจุฑาธุชธราดิลก.....	95
32	เหรียญที่ระลึก 100 ปี สมเด็จพระเจ้าฟ้าจุฑาธุชธราดิลก.....	96
33	ตราไปรษณีย์.....	97
34	หม่อมเจ้าหญิงบุญจิราธร จุฑาธุช.....	98
35	ฮาร์ฟที่ สมเด็จพระเจ้าฟ้าจุฑาธุชธราดิลก ทรงโปรด.....	99
36-44	ภาพการแสดงละครเรื่อง สองกักรววิณ ณ หอประชุมวิทยาลัยนาฏศิลป์ 15 มีนาคม 2544.....	100

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของเรื่องที่ต้องการศึกษา

ละครดึกดำบรรพ์ เรื่อง สองกรรวิก เป็นหนึ่งในบทพระนิพนธ์ ละครดึกดำบรรพ์ 3 เรื่องในสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าจุฑาธุชธราดิลก กรมขุนเพ็ชรบูรณ์อินทราชัย ซึ่งทรงเป็นพระโอรสในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) และสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ ทรงเป็นผู้มีความสามารถในการประพันธ์บทละคร การดนตรี ทั้งดนตรีไทยและดนตรีสากล การออกแบบฉาก การแต่งหน้า และการแต่งกายของตัวละคร ตลอดจนการประดิษฐ์ท่ารำ ทรงพระนิพนธ์ละครดึกดำบรรพ์ รวม 3 เรื่อง คือ พระยศเกตุ จันทกนิรี และสองกรรวิก สำหรับในเรื่อง สองกรรวิกนี้ พระองค์ทรงได้เค้าโครงเรื่องเดิมมาจากบทพระราชนิพนธ์เบิกโรง เรื่อง สองกรรวิก ซึ่งเป็นบทพระราชนิพนธ์ในกรมพระราชวังบวรมหาดคีฬพลเสพ (วังหน้าในรัชกาลที่ 3) พระองค์ทรงได้นำบทพระราชนิพนธ์เรื่อง สองกรรวิก มาดัดแปลงเป็นบทละครดึกดำบรรพ์ เพื่อใช้ในการแสดงละครของพระองค์เองในวังเพ็ชรบูรณ์ ซึ่งแสดงอยู่น้อยครั้งจึงเป็นปัญหาว่าละครเรื่องนี้กำลังจะสูญหายไป คณะผู้ศึกษาจึงได้ศึกษาจากคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้รู้ในเรื่องของละครดึกดำบรรพ์ จากการที่คณะ ผู้ศึกษาได้ศึกษาเห็นว่า บทละครเรื่อง สองกรรวิก นี้ สมเด็จพระเจ้าฟ้าจุฑาธุชธราดิลก ทรงนิพนธ์ขึ้นเพื่อมุ่งเน้นความสามัคคีกันมิให้แตกแยกกันด้วยเพียงเรื่องเล็กน้อย หรือหากจะเปรียบได้กับ ว่าสังคมปัจจุบัน คนเราได้เรียนรู้ในสิ่งต่างๆ มากมาย เมื่อมีประชากรเพิ่มมากขึ้น ความแออัดก็ย่อมมีมากขึ้นเช่นกัน จิตใจของคนเราก็จะเปลี่ยนไป บางคนอาจจะเห็นแก่ประโยชน์ของตนเองเป็นใหญ่ หรือความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่น้อยลง เพราะความอยากได้ในสิ่งที่เป็นของนอกกายและแย่งชิงมาเพื่อให้ได้เป็นของตนเองมีมากขึ้น ในบทละครเรื่อง สองกรรวิก นี้ ก็เช่นเดียวกันคือ สองพี่น้องซึ่งมีความรักใคร่ผูกพันกันมาเป็นเวลานาน แต่เมื่อเห็นนางผู้ที่มีความสวยงามเพียงภายนอกก็กลับแย่งชิงกันเพื่อให้ได้นางมาเป็นของตนจนถึงกับต้องสิ้นชีวิตและตัดพี่น้อง

ละครดึกดำบรรพ์จึงนับได้ว่าเป็นบทละครที่มีคุณค่าทั้งทางด้านนาฏศิลป์และวรรณศิลป์ การแสดงละครดึกดำบรรพ์ของสมเด็จพระเจ้าฟ้าจุฑาธุชธราดิลก ปัจจุบันมีผู้ที่สืบทอดนั้นน้อยมาก ผู้รู้ก็มีน้อยท่าน บวกกับกาลเวลาก็จะนำไปสู่ความสูญสลายวิธีการแสดงก็ยากทั้งการร้องและการรำ

จึงทำให้มีผู้สืบทอดน้อยลง และนี่เป็นประการหนึ่งที่ทำให้คณะผู้ศึกษาสนใจที่จะทำการศึกษาเพื่อเป็นการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ให้เป็นสมบัติทางนาฏศิลป์สืบต่อไป

ในการดำเนินงานครั้งนี้ คณะผู้ศึกษา ได้เล็งเห็นความสำคัญของการค้นคว้าในเรื่อง ของบทละครดึกดำบรรพ์ เรื่อง สองกรรวิก ในรูปแบบที่เกี่ยวข้องกับการแสดง ซึ่งมีได้มีการนำมาแสดงนานแล้ว คณะผู้ศึกษาดำเนินการศึกษาถึงการจัดการแสดง รูปแบบการแสดง รวบรวมข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับละครดึกดำบรรพ์ เรื่อง สองกรรวิก เพื่อเป็นหลักฐานที่สำคัญและอำนวยความสะดวกต่อการระบบการศึกษานาฏศิลป์ไทย การวิเคราะห์การแสดงละครดึกดำบรรพ์ เพื่อขยายผลการศึกษาสืบไป สำหรับ ในการแสดงละครดึกดำบรรพ์ ของคณะผู้ศึกษาครั้งนี้ มีความจำเป็นในเรื่องของเวลา จึงไม่สามารถที่จะนำเสนอตั้งแต่ต้นเรื่องจนจบเรื่องได้ คณะผู้ศึกษาจึงจำเป็นต้องตัดตอนและนำมาแสดงเพียงบางฉากเท่านั้น เพื่อเป็นการแสดงสาธิตให้เห็นรูปแบบการแสดงละครดึกดำบรรพ์ของวังเพ็ชรบูรณ์ ตามบทพระนิพนธ์ของ สมเด็จพระเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒนวรณิทธิราช

วัตถุประสงค์ของการศึกษา จะทำการศึกษาเพื่อ

1. เพื่อทำการอนุรักษ์ไว้ซึ่งละครดึกดำบรรพ์ เรื่อง สองกรรวิก ของวังเพ็ชรบูรณ์
2. เพื่อทำการวิเคราะห์ รวบรวมข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องกับละครดึกดำบรรพ์ เรื่อง สองกรรวิก ของวังเพ็ชรบูรณ์
3. เพื่อทำการศึกษาและอนุรักษ์ รูปแบบของการแสดงละครดึกดำบรรพ์ ของวังเพ็ชรบูรณ์
4. เพื่อทำการแสดง ละครดึกดำบรรพ์ เรื่อง สองกรรวิก

ขอบเขตของการศึกษา

คณะผู้ศึกษาจะดำเนินการศึกษาในรูปแบบของการแสดงเรื่อง สองกรรวิกของวังเพ็ชรบูรณ์ ซึ่งเป็นหนึ่งในบทละครพระนิพนธ์ ละครดึกดำบรรพ์ 3 เรื่อง ในสมเด็จพระเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒนวรณิทธิราช

วิธีดำเนินการศึกษา

ในการดำเนินการศึกษา คณะผู้ศึกษาได้กำหนดขั้นตอนสำหรับการศึกษาดังต่อไปนี้

1. ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ จากแหล่งข้อมูลต่างๆ เช่น หอสมุดแห่งชาติ หอสมุดกลางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หอสมุดคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หอสมุดวิทยาลัยนาฏศิลป์ เป็นต้น
2. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลทางวิชาการ ของผู้รู้ที่เกี่ยวข้องกับละครดึกดำบรรพ์ เรื่อง สองกรรวิก
3. ศึกษาและรวบรวมข้อมูล (ภาคสนาม) จากการสัมภาษณ์ คณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ ศิลปินอาวุโส และผู้ที่เกี่ยวข้อง
4. วิเคราะห์ ละครดึกดำบรรพ์ในแง่ของการแสดง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงรูปแบบในการแสดง ละครดึกดำบรรพ์ เรื่อง สองกรรวิก ของวังเพ็ชรบูรณ์
2. ผลของการศึกษาทำให้ผู้ที่สนใจในนาฏศิลป์ไทย เล็งเห็นคุณค่าและให้ความสำคัญกับ ละครดึกดำบรรพ์ เรื่อง สองกรรวิก ของวังเพ็ชรบูรณ์
3. ผลของการศึกษา ครั้งนี้จะเป็นหลักฐานสำคัญที่จะเป็นประโยชน์ต่อระบบการศึกษา ทางด้านนาฏศิลป์ไทยต่อไป